

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av sockernäringen i riket m. m., såvitt angår anslag till kostnader i samband med sockerregleringen.

I en till riksdagen den 26 april 1946 avlåten, till jordbruksutskottet i vad angår anslagsfråga hänvisad proposition, nr 243, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, i hithörande del föreslagit riksdagen att till Kostnader i samband med sockerregleringen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 22 000 000 kronor.

Sockernäringen i Sverige har under en följd av år åtnjutit statsmakternas stöd genom särskilda åtgärder vid sidan av tullskyddet. Från och med år 1932 ha dessa åtgärder inneburit, att den inhemska sockerindustrien tillförsäkrats ensamrätt i fråga om införsel av socker mot skyldighet att vid inköp av sockerbetor och försäljning av socker tillämpa vissa angivna priser och bestämmelser. Sedan år 1940 garanterar staten därjämte industrien täckning av vissa med sockertillverkningen förbundna kostnader, mot det att sockerindustrien är redovisningsskyldig för sina på grund av sockertillverkningen erhållna inkomster. Sockerindustrien i landet har tidigare varit representerad av två bolag, Svenska sockerfabriksaktiebolaget och Mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag. Under år 1936 inträdde en förändring såtillvida, att Mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag uppgick i Svenska sockerfabriksaktiebolaget. De nuvarande bestämmelserna, grundade å ett kontrakt mellan sistnämnda bolag och staten, ha tillkommit i överensstämmelse med beslut av 1945 års riksdag (prop. nr 245, r. skr. nr 146) och gälla för tiden till och med den 31 juli 1946.

Anslag för infriande av statens garanti till Svenska sockerfabriksaktiebolaget.

Som förut framhållits är Svenska sockerfabriksaktiebolaget enligt avtal med svenska staten tillförsäkrat ensamrätt i fråga om införsel av socker mot skyldighet att vid inköp av sockerbetor och försäljning av socker tillämpa vissa angivna priser och bestämmelser. I avtalet stadgas tillika, att bolaget

gentemot staten är redovisningsskyldigt för sina samtliga inkomster på grund av tillverkningen och försäljningen av socker och sirap samt vid sockerframställningen erhållna biprodukter. Å andra sidan har staten enligt avtalet åtagit sig att, med viss inskränkning, svara för täckning av bolagets för samma tillverkning och försäljning havda kostnader. Därest vid avtalstidens utgång skulle kvarstå något under statens garanti ingående kostnadsbelopp, varför täckning ej under avtalstiden av bolaget erhållits, skall staten — om annan uppgörelse ej träffas — till bolaget omedelbart vid avtalets utgång utgiva vad sålunda återstår.

I skrivelser den 10 augusti 1945 och den 14 mars 1946 har *statens sockernämnd* anmält, att därest någon ändring icke skedde i sockerpriset vissa belopp syntes erforderliga för infriande av statens garanti till Svenska sockerfabriksaktiebolaget för verksamhetsåret den 1 augusti 1945—31 juli 1946. I skrivelsen den 14 mars 1946 har detta belopp upptagits till 22 000 000 kronor.

Departementschefen har i förevarande del anfört och föreslagit följande:

»Av vad sockernämnden uppgivit framgår, att för sockerbolaget i anledning av sockerregleringen uppstått en förlust, som för verksamhetsåret 1945/46 beräknats komma att uppgå till omkring 28 600 000 kronor. Enligt avtalet med bolaget är staten skyldig att täcka denna förlust. Då en höjning av sockerpriset för närvarande med hänsyn till den tillämpade prispolitiken torde böra undvikas och då anledning saknas att uppskjuta regleringen av förlusten, synes såsom sockernämnden ifrågasatt medel böra anvisas för täckande av denna. Som emellertid å statsregleringens konto hos sockerbolaget vid årets början inbalanserats en statens fordran hos bolaget å cirka 4 900 000 kronor och ett överskott förefinnes å den enligt särskilt avtal bedrivna sockerimporten från Danmark å cirka 1 700 000 kronor, skulle om jämväl sistnämnda belopp tages i anspråk det erforderliga statsanslaget kunna begränsas till i runt tal 22 000 000 kronor. För ändamålet bör därför å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår äskas ett reservationsanslag av 22 000 000 kronor.»

I sammanhang härmed har departementschefen erinrat att Kungl. Maj:t genom beslut den 12 april 1946 bemyndigat järnvägsstyrelsen att av statens järnvägars dispositionsanslag taga i anspråk högst 328 800 kronor för vidtagande av ytterligare belastningsanordningar vid statens järnvägar.

Utskottet.

Av föreliggande proposition framgår att sockerbolagets förlust i anledning av sockerregleringen under innevarande avtalsår beräknas uppgå till omkring 28 600 000 kronor, vilken förlust staten enligt avtal med bolaget är skyldig att ersätta. Med hänsyn till vissa tillgodohavanden av sammanlagt cirka 6 600 000 kronor har emellertid det erforderliga statsanslaget ansetts kunna begränsas till i runt tal 22 000 000 kronor. Då icke heller utskottet finner tillräddligt att med tanke på en höjning av sockerpriset uppskjuta regleringen av förlusten synes Kungl. Maj:ts förevarande framställning om medelsanvisning till ändamålet böra bifallas av riksdagen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Kostnader i samband med sockerregleringen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under nionde huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 22 000 000 kronor.

Stockholm den 16 maj 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

ABEL ANDERSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Carl Edmund Eriksson, Gabrielsson, Anderberg, Nils Olsson, Näslund, Svedberg, Bror Nilsson* och *Hagman* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Mäler, Lundbom, Larsson* i Karlstad, *Gustafson* i Dädesjö, *Pettersson* i Rosta och *Jacobson* i Vilhelmina.
